

6/23

15.12.2023

Eläkkeensaajien Keskusliiton jäsenlehti
Pensionstagarnas Centralförbunds medlemstidning

Eläkkeensaaja ^{EKL}

Voimanosto elämän eliksiirinä
s. 12

teema

**MONIKULTTUURISUUS
& KANSAINVÄLISYYS**

Voimanostajat Markku ja Pirjo Kempainen ja heidän japanilainen ystävänsä Megumi Tokutake, johon he tutustuivat Vantaalla 2018 MM-penkkipunnerruskisoissa. Tokiossa 2019 he tapasivat uudelleen.

PÄÄKIRJOITUS

Simo Paassilta

päätoimittaja
Eläkkeensaajien Keskusliiton puheenjohtaja

Työnteko vanhuseläkkeellä

Ledarartikel på svenska, sidan 39.

Eläketurvakeskus julkaisi Työnteko vanhuuseläkkeellä -tutkimuksen 16.11.2023, joten sain oivan mahdollisuuden jatkaa tätä jo edellisessä pääkirjoituksessa käsittelemääni teemaa.

Tutkimuksessa tarkasteltiin vastikään palkkatyöstä vanhuuseläkkeelle siirtyneiden työssäkäyntiä ja kiinnostusta työskennellä eläkkeen rinnalla. Tutkimus perustui Eläketurvakeskuksen vuonna 2022 tekemään Työstä eläkkeelle -kyselytutkimukseen. Kyselyyn vastasi 3 378 vuosina 2019–2021 palkkatyöstä vanhuuseläkkeelle siirtynyttä.

Kyselyn tulosten mukaan palkkatyöstä vanhuuseläkkeelle siirtyneistä kolmasosa työskenteli tai oli työskennellyt eläkkeellä kyselyn toteutushetken mennessä.

Kiinnostusta työskentelyyn löytyisi vielä laajemmin: vajaa viidennes vastaajista ei ollut työskennellyt, mutta olisi halunnut työskennellä.

Puolet eläkkeelle siirtyneistä kertoi, ettei ollut työskennellyt eläkkeen rinnalla, eikä heillä ollut myöskään halua työntekoon.

Tulosten mukaan työnteko eläkkeellä oli yleisempää työkykyänsä hyväksi kokevilla, yksityiseltä sektorilta eläkkeelle jääneillä, eläkettä edeltävästä työstään pitäneillä sekä heillä, jotka kokivat, että heidän työpaikallaan oli arvostettu ikääntyneiden työntekijöiden osaamista.

Näyttää siltä, että hyvän työkyvyn lisäksi positiivinen kokemus työstä ja työnantajien arvostus kannustavat jatkamaan työntekoa myös eläkkeellä.

Eläkkeellä työskentelevistä lähes puolet ilmoitti työskentelevänsä erilaisissa asiantuntija-ammateissa. Usein mainittuja ammatteja olivat: opettaja, lastentarhanopettaja, sairaanhoitaja, terveydenhoitaja ja lähihoitaja.

Suurin osa eläkkeellä työtä tehneistä ilmoitti työskennelleensä epäsäännöllisesti tai satunnaisesti. Vain pieni osa niistä eläkeläisistä, jotka olivat kiinnostuneita työskentelemään eläkkeen ohella, olisi halunnut työskennellä säännöllisesti kokoaikatyössä.

Työnteon vapaus ja epäsäännöllisyys näkyi myös monissa avovastauksissa. Moni vastaaja piti tärkeänä sitä, että eläkkeellä sai itse valita, miten paljon työskentelee ja milloin. Vapaa-ajan merkitys nähtiin myös tärkeänä.

Yleisin taloudellinen motiivi eläkkeen ohessa työskentelylle oli halu hankkia jotain ylimääräistä. Kaksi kolmasosaa eläkkeellä työskennelleistä sekä niistä, jotka eivät työskennelleet, mutta olisivat halunneet, kertoivat tämän syyksi. Seuraavaksi yleisin työntöon taloudellinen motiivi oli se, että työskentelystä kertyy lisää eläkettä.

Joillakin työntekoon näyttäisi olevan myös selkeä taloudellinen tarve, sillä reilu kolmannes koki, että he työskentelivät tai olisivat halunneet työskennellä siksi, koska heillä on vaikeuksia tulla taloudellisesti toimeen.

Työurien pidentäminen ja osaavan työvoiman riittävyys ovat tärkeitä yhteiskunnallisia haasteita. Vaikka työnteko eläkkeen ohessa on usein epäsäännöllistä, satunnaista ja usein lyhytaikaista, niin se pidentää työuria ja voi helpottaa työvoimapulasta kärsiviä aloja löytämään työntekijöitä. Sillä on myös monia muita hyötyjä sekä yhteiskunnalle että yksilölle itselleen.

Yksilön näkökulmasta työssäkäynti eläkkeellä mahdollistaa pehmeän laskun työmarkkinoilta poistumisessa. Työssäkäynnin voi nähdä tuovan myös etuja, kuten merkitysvyyden tunnetta, mielekästä tekemistä ja sosiaalista kanssakäymistä työtoverien ja/tai asiakkaiden kanssa.

Olisikin tärkeää vaikuttaa työnantajien asenteisiin, jotta työtä haluavat eläkeläiset nähtäisiin entistä useammin mahdollisena työvoimapotentiaalina. Tärkeää olisi myös tuoda enenevässä määrin tietoa eläkkeellä työskentelyn hyödyistä, kuten eläkkeen karttumisesta aina vakuuttamisvelvollisuuden yläikärajaa saakka tai työn tuomista taloudellisista sekä psykososiaalisista hyödyistä.

Lopuksi haluan toivottaa lehtemme lukijoille hyvää joulua ja uskoa parempaan huomiseen.

EKL OTTAA KANTAA JA VAIKUTTAA

LAUSUNTO 23.10.2023

VN/24836/2023 Valtioneuvoston asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen korottaminen ei ole hyväksyttävää

Esityksessä mainitaan, että asiakasmaksuihin suunniteltavat korotukset ovat "maltillisia", eivät aiheuta esteitä hoitoon hakeutumiselle. Muiston pääasiallisissa vaikutuksissa luvussa 4 todetaan kuitenkin korotusten olevan verrattain korkeita. 10 % korotukset eivät ole kuitenkaan maltillisiksi katsottavia, sillä asiakasmaksut ovat korkeita juuri erikoissairaanhoidon vaativissa palveluissa.

Lausuntopyynnössä jo itsessään mainitaan, että korotukset saattaisivat silti lisätä niiden pienituloisten asiakkaiden määrää, joille asiakasmaksut aiheuttavat merkittävää taloudellista kuormitusta.

EKL suhtautuu tähän väittämään maksujen kohtuullisuudesta tai korotusten maltillisuudesta erittäin epäluuloisesti, sillä jo pelkästään asiakasmaksujen korotuksella korotetaan kynnystä edes hakeutua palveluihin. Hallituksen tulee varmistaa siltä, että maksujen korotukset eivät johda palvelujen käyttäjiä toimeentulotuen asiakkuuteen. Maksun alentamisen ja perimättä jättämisen on oltava ensisijaisia toimeentulotuesta annetussa laissa tarkoitettuun toimeentulotukeen nähden. Asiakasmaksuja korottamalla ei voida arvioida hyvinvointialueiden tuottojen kasvavan esityksen mukaisesti, eikä varsinkaan julkisen talouden tilanteen kohenevan.

LAUSUNTO 23.10.2023

EKL antoi lausuntonsa eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle koskien hallituksen esitystä kalastuslain muuttamiseen

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kalastuslakia siten, että kalastonhoitomaksun maksuvelvollisuuden yläikärajaa nostettaisiin nykyisestä 64 vuodesta 69 vuoteen. Muutos toteutettaisiin siten, että ne henkilöt, jotka ovat saavuttaneet vapautuksen maksuvelvollisuudesta ennen lakimuutosta saisivat säilyttää sen jatkossakin. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2024.

Tutustuttuamme hallituksen esitykseen toteamme, että esitys ei ole juurikaan muuttanut maa- ja metsätalousministeriölle aiemmin samasta asiasta antamaamme lausuntoon verraten. Kuten esityksessä todetaan, on ainoastaan perusteluteksteihin tehty lausuntopalautteen perusteella joitakin teknisiä muutoksia mutta sen keskeiseen sisältöön ei ole koskettu.

Eläkkeensaajien Keskusliitto vastustaa edelleen esitettyä kalastonhoitomaksun yläikärajan muuttamista. Esityksen perustelut ovat heikot, eivätkä ne ole muuttuneet aiemmista kerroista, jolloin ikärajajoja on yritetty muuttaa. Jo vuodesta 1996 lähtien on Eduskunta kalastuslain lupapolitiikkaa ja rahoitusta koskevilla päätöksillään linjannut selkeästi, että 65 vuotta täyttäneet on tärkeää pitää vapautettuna kalastonhoitomaksun maksamisesta, jotta kalastusharrastuksella voidaan kannustaa heidän henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin ylläpitämiseen. Linjaus on ikäihmisten henkisen- ja fyysisen terveyden ylläpidon ja edistämisen kannalta erittäin merkityksellinen eikä sitä pidä muuttaa.

Lausunnot ovat kokonaisuudessaan luettavissa EKL:n sivuilla:

www.ekl.fi > Edunvalvonta > Vaikuttaminen > Lausunnot

Tilaa EKL:n sähköinen uutiskirje!

Saat ensimmäisten joukossa tietoa EKL:n tapahtumista, koulutuksista, edunvalvonnasta ja muista eläkkeensaajien arkea lähellä olevista asioista. Tilaukset:

www.ekl.fi/jasenille/uutiskirje

Edunvalvontaa ja ajankohtaista s. 4–7

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry:n valtuuston kokous. Kuva: Timo Kokko.

5 JYRKÄ EI eläkeleikkurille

Keiton jakelua. Kuva: Raimo Oksanen.

16 Onnellinen mies

Autoilevat leidit Anneli Kiiski ja Anneli Nurmi. Kuva: Hannu Mäkinen.

19 Ruskon Eläkkeensaajat – suurten tapahtumien yhdistys

Joulutervehdykset s. 22–28

EKL Eläkkeensaaja

52. vuosikerta

Eläkkeensaaja-lehti, PL 168, 00531 Helsinki
www.ekl.fi/tietoa-meista/elakkeensaaja-lehti

ILMESTYMISAIKATAULU 2024

Numero	1	2	3	4	5	6
Toimituksellinen aineisto	2.1.	19.2.	8.4.	22.7.	10.9.	29.10.
Ilmoitusvaraukset ja aineisto	24.1.	13.3.	8.5.	14.8.	2.10.	20.11.
Lehtirekisterimuutokset	31.1.	20.3.	17.5.	21.8.	9.10.	27.11.
Ilmesty	16.2.	5.4.	31.5.	6.9.	25.10.	13.12.

Aineistot mieluiten sähköpostitse: toimitus@ekl.fi
Mediainfo 2022: www.ekl.fi/tietoa-meista/elakkeensaaja-lehti/ilmoitusmyynti

PÄÄTOIMITTAJA

Simo Paassilta, 050 522 1201
simo.paassilta@gmail.com

TOIMITUSSIHTEERI

Anneli Velho
09 6126 8444, 044 263 7021
anneli.velho@ekl.fi

TAITTO:

Vitale Ay / Taina Leino
PAINO:
Sanoma Manu Oy, Tampere

ISSN 0355-6557

Lehti on Aikakausmedia ry:n jäsen.

ILMOITUSHINNAT 2023

2,00 €/pmm
mainostoitistoalennus –15 %

ILMOITUSMYNTI

Satu Välimaa
09 6126 8428, 045 110 4122
satu.valimaa@ekl.fi

JÄSEN- JA LEHTIREKISTERI

jasenasiat@ekl.fi
09 6126 840

Huom!
Jäsen ilmoittaa muutoksistaan omaan yhdistykseensä, joka toimittaa tiedot edelleen liittoon.

Kenelle lähetan mitään aineistoja? KENEEN OTAN YHTEYTTÄ?

Osoitteenmuutokset, lehtirekisteri
jasenasiat@ekl.fi

Lehden irtonumerot

esimerkiksi yhdistysten tapahtumiin
Lehtinipputilaukset on tehtävä niin ajoissa, että ne voidaan lähettää yhdistykselle suoraan painosta. Lehtinipputilausten pitää olla meillä viimeistään 2 viikkoa ennen lehden ilmestymispäivää.
satu.valimaa@ekl.fi

Lehtijutut ja niihin liittyvät kuvat
toimitus@ekl.fi

Yhdistysten ja piirien ilmoitukset
kuten kokouksutus, kiitosilmoitukset ja muut maksulliset ilmoitukset
satu.valimaa@ekl.fi

Maksuttomat: ansiomerkkilistat ja yhdistysten merkkipäivätiedot
sissi.kahkonen@ekl.fi
Huom! Piireissä tapahtuu -tiedot vain numeroihin 1 ja 4

Kilpailutoimintaan liittyvät jutut
marja.raitoharju@ekl.fi

EKL Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry

Pensionstagarnas Centralförbund PCF rf

Haapaniemenkatu 14, 2. krs. PL 168, 00531 Helsinki
toimistoaiika ma 8.30–16, ti 9.30–16, ke–pe 8.30–16
puhelinpalvelu ma–pe 10–15, puh. 09 6126 840
sähköposti: etunimi.sukunimi@ekl.fi

Kivinen Eero	sosiaalipoliitt.asiantuntija	041 522 1696
Kokko Timo	toiminnanjohtaja	09 6126 8420
Kähkönen Sissi	johdon assistentti	09 6126 8421
Lehtimäki Marja-Leena	hallintojohtaja	09 6126 8430
Mohammed Rafi	taloushallinnon assistentti	09 6126 8431
Nissinen Ulla	toimistosihtööri	09 6126 8432
Noresvuo Paula	järjestösuunnittelija	050 522 1946
Oksanen Raimo	järjestösuunnittelija	050 400 1385
Raitoharju Marja	järjestösuunnittelija	09 6126 8426
Toivonen Petra	järjestöjohtaja	050 306 8816
Utraiainen Jarkko	järjestösuunnittelija	09 6126 8434
Vartiainen Pekka	järjestösuunnittelija	09 6126 8436
Velho Anneli	viestinnän suunnittelija	09 6126 8444
Viitanen Juha	järjestösuunnittelija	09 6126 8442
Välimaa Satu	myyntisihtööri	09 6126 8428

RAJANIEMEN LOMAKESKUS

Rajaniementie 35, 34800 Virrat
Päällikkö 03 475 5648, 050 478 3909
toimisto@rajaniemenlomakeskus.fi
www.rajaniemenlomakeskus.fi

KÄPYLÄN TYÖVÄENTALO

Vipusentie 19 A, 00610 Helsinki
Varaukset EKL, 045 110 4122
Talonmies 040 521 2509
www.ekl.fi/tietoa-meista/

TOIMINNAN-
JOHTAJALTA

Kirjoitin joulupukille

Vihreät kertoi lokakuun loppupuolella esittävänä kiristystä eläkeläisten verotukseen. Ryhmäjohtaja Atte Harjanne esitti, että työeläkkeisiin ensi vuonna tulevaa 5,7 prosentin korotusta voisi sukupolven välisen tasa-arvon nimissä jarruttaa yhden prosenttiyksikön verran. Esityksen mukaan työeläkkeiden verotusta kiristettäisiin 0,52 prosenttiyksiköllä niillä, joilla bruttoeläketulon määrä ylittää 13 500 euroa vuodessa. Vero kiristyy siis 1 125 euroa kuukaudessa ylittävältä osalta.

Eläketurvakeskuksen laskelmien mukaan Vihreiden ajama uudistus koskisi vajaata 1,3 miljoonaa eläkeläistä ja ulottuisi noin 80 prosenttiin kaikista eläkkeensaajistamme. Suomalaisen eläkkeensaajien Mediaanieläke oli viime vuonna 1 614 euroa kuukaudessa, siis puolet heistä sai eläkettä tuon bruttosumman alle. Suomalaiset eläkkeet nousevat koko ajan ja se on hyvä asia. Silti pitää muistaa, että meillä on edelleen myös hyvin pienituloisia eläkeläisiä. Hankalimmassa asemassa ovat kokonaan tai osin kansaneläkkeen varassa olevat, joita on maassamme hieman alle 500 000 henkeä. Kaikista eläkkeensaajista työeläkkeen ohella kansaneläkettä sai 29 prosenttia.

Tilastokeskuksen tuoreimman, vuoden 2021 loppua kuvaavan tilanteen mukaan, Suomessa eli köyhyys- tai syrjäytymisriskin alla 248 000 eläkkeensaajaa. Lukumääräisesti mitattuna puhutaan suurimmasta ryhmästä sosioekonomisen aseman mukaan mitattuna. Määrä oli kasvanut edellisvuodesta 33 000:lla hengellä.

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETUn Kantar Publicilla teettämästä Huomisen Kynnyksellä 2022 tutkimuksesta (kysely 55–84-vuotiaille mannersuomessa asuville) mukaan eläkkeiden pienuus nousi selvästi suurimmaksi tämän päivän harmin aiheeksi. Tämä asia oli 44 prosentin mielestä ongelma ja suuri osa eläkkeensaajista onkin ollut todellisessa pulassa hintojen nousun takia.

Rajuihin iskuun on kohdistunut pienituloisiin eläkeläisiin, joilla menee suurempi osa kulutuksesta asumiseen ja energiaan. Tilanne vain pahenee yksin asuville, kun kustannuksia ei voi jakaa kenenkään kanssa. Pahimmillaan köyhän arki on jatkuva taistelua ja sinnittelyä. Osa joutuu oikeasti valitsemaan lähes päivittäin, että syökö, ottaako lääkkeensä vai lämmittääkö asuntoaan.

Kummeksun Vihreiden totaalista tietämättömyyttä tai välinpitämättömyyttä eläkkeiden ja palkkojen viime vuosikymmenien aikaiseen kehitykseen liittyen. Samoin ovat, eläkkeensaajien onneksi, tehneet kaikki muut eduskuntaryhmätkin.

Eläkkeisiin kohdistuu ensi vuoden alussa toinen perättäinen palkkatuloja suurempi indeksitarkistus ja nyt on Vihreillä hätä housussa ja asialle olisi pakko tehdä jotain ja oikein sukupolvien välisen tasa-arvon nimissä! Täytyy sanoa, että tilastoja ei kyseenaloida ole paljon kurkinut esitystään laatiessa. Olisi kannattanut, niistä nimittäin näkee ilman pienintäkään epäilyä, että palkat ovat kasvaneet selvästi eläkkeitä nopeammin. Eläkkeiden kasvu on ylittänyt palkkojen kasvun vain muutamia kertoja sitten vuoden 1980. Työeläkeindeksi on noussut vuosina 1995–2022 noin 57 %, ansiotasoindeksi samaan ajankohaan lähes 115 %. Reaalinen nousu palkkoissa on ollut 38 % ja eläkkeissä noin yhden prosentin.

Edellä mainitusta huolimatta ei koskaan ole Vihreiltä kuulunut vastaavaa hätähuuttoa eläkkeensaajien puolesta noina vuosina. Pidän tehtyä esitystä kiristää pienituloisten eläkeläisten verotusta käsittämättömänä. Esityksen irvokkuutta nostaa vielä syy minkä Vihreätkin hyvin tietävät. Nämä parin vuoden normaalia suuremmat korotukset tulevat myös inflaation kautta syötyä. Ei niistä Ukin eikä Mummon taskunpohjalle mitään jää.

Joulu lähestyy ja alkaa olla korkea aika kirjoitella Joulupukille, oman kirjeeni loppuun kirjoitin;

PS! Hyvä Joulupukki, lopuksi toivoisin, että antaisit myös Vihreille tietoa koskien eläkkeensaajien ja palkansaajien tulokehitykseen liittyen viime vuosikymmeninä, ja lisäksi vielä viisautta ottaa asioista selvää ennen esitysten ja avauksien tekemistä. Näillä tiedoin soisin sinun vievän heille roppakaupalla risuja.

Kiitän liiton hallintoa ja henkilökuntaa, yhteistyökumppaneitamme sekä joka ikistä jäsentämme kulu-neesta vuodesta ja toivotan lämmintä joulunaikaa sekä entistä parempaa uuttavuotta!

Timo Kokko

11

Osa joutuu oikeasti valitsemaan lähes päivittäin, että syökö, ottaako lääkkeensä vai lämmittääkö asuntoaan.

"SÄÄNTÖPOHJAINEN VAKAUTTAJA"
– MISTÄ OIKEIN ON KYSE

Neuvottelut Suomen seuraavasta eläkeuudistuksesta ovat käynnistyneet. Hallituksen antamassa toimeksiannossa on mukana kirjaus työeläkkeiden rahoituksen sääntöpohjaisesta vakautusjärjestelmästä, joka toteutuessaan saattaisi muuttaa rahoituksen riskienjakoa työntekijöiden, työnantajien ja eläkkeensaajien välillä.

Lue lisää ja katso aiheeseen liittyvä video Työeläkevakuuttajan TELAn sivuilta:
bit.ly/tela_elakeuudistus

EKL:n valtuuston kannanoton, Jyrkkä ei eläkeleikkurille, voit lukea täältä:
www ekl fi > Edunvalvonta > Vaikuttaminen > Lausunnot

INDEKSITARKISTUKSET VUODELLE 2024

Vuoden 2024 työeläkeindeksin pisteluvuksi vahvistettiin 3037. Kuluvaan vuoteen verrattuna työeläkeindeksi nousee noin 5,7 prosenttia. Työeläkeindeksillä korotetaan maksussa olevia työeläkkeitä. Korotus tehdään vuosittain tammikuussa. Lisäksi työeläkeindeksillä tarkistetaan eräät muut siihen sidotut etuudet, kuten esimerkiksi työtaturma- ja ammattitaitulain mukaiset maksussa olevat eläkkeet.

Kansaneläkeindeksi tuo 5,9 prosentin korotuksen vain osaan Kelan etuuksista. Hallitus kuitenkin esittää, että indeksikorotus tehdään ensi vuonna vain osaan kansaneläkeindeksiin sidotuista etuuksista. Eduskunnan käsiteltävänä on myös muita esityksiä etuuskien leikkauksista ja korotuksista.

Lue lisää Kelan tiedotteesta:
bit.ly/kela_hallituksen_esitykset

OP VAROITAA MASSAHUIJAUKSISTA

Osuuspankki varoittaa rikollisten kalastelevan tällä hetkellä OP:n tunnuksia tekstiviesteillä ja sähköposteilla kiihtyvän tahtiin.

Asiasta tarkemmin MTV:n uutisista 13.11.2023: bit.ly/op_varoittaa

KALASTELUTEKSTIVIESTEJÄ LIIKKEELLÄ KELAN NIMISSÄ – TUNNISTA JA TORJU HUIJAUKSET

Kelan nimissä liikkuu nyt runsaasti huijauksitekstiviestejä, joilla yritetään saada haltuun asiakkaiden pankkitunnuksia. Kela muistuttaa, ettei se koskaan pyydä asiakkaan henkilö- tai pankkitietoja tekstiviestillä tai sähköpostilla.

Asiasta tarkemmin Kelan tiedotteesta:
bit.ly/kela_kalasteluviestit

KANSAINVÄLINEN ELÄKEVERTAILU:
SUOMEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ KUUDENNEKSI PARAS, YKKÖSSIJAJA LUOTETTAVUUDESSA

Suomen eläkejärjestelmä on sijoittunut kuudenneksi kansainvälisessä Global Pension Index -vertailussa, sijoitus heikkeni yhden sijan viime vuodesta. Suomi sai jo kymmenettä kertaa parhaimmat pisteet eläkejärjestelmien hallinnon luotettavuudesta ja läpinäkyvyydestä.

Lue vertailusta Eläketurvakeskuksen sivulta:
bit.ly/etk_vertailu

EKL OTTAA KANTAA
JA VAIKUTTAA

KANNANOTTO 27.10.2023

Jyrkkä ei eläkeleikkurille

Työeläketurvan muutokset neuvottelemalla eikä hallituksen sanelupolitiikalla. Eläkevarallisuus ei ole budjettivajeen kattamista varten.

Hallitus antoi lokakuun alussa työmarkkinajärjestöille toimeksiannon neuvotella Suomen seuraava eläkeuudistus. Tavoitteena on neuvotella uudistus, joka vakauttaisi julkista taloutta pitkällä aikavälillä noin miljardi euroa (0,4 prosenttiyksikköä) suhteessa bruttokansantuotteeseen. Jos toimeksiannon reunaehdot täyttävää sopua ei löydy vuoden 2025 tammikuun loppuun mennessä, hallitus on ilmoittanut päättävänsä eläkejärjestelmän muutoksista itse.

Eläkkeensaajien Keskusliiton mielestä maan hallituksen pitäisi pysyä lestissään ja pitää näppinsä erossa maamme eläkevarallisuudesta, jonka käyttötarkoituksella on selvä. Työnantajilta ja palkansaajilta kerätyillä vakautusmaksuilla ja rahastojen tuotoilla maksetaan eläkkeitä nyt ja tulevaisuudessa. Niillä ei paikata julkisen talouden alijäämiä.

Työeläke on laissa säädetty ja pakollinen vakuutus, jonka avulla turvataan toimeentulo ajalle, kun työansiot lakkaavat vanhuuden, työkyvyttömyyden tai perheenhuoltajan kuoleman vuoksi. Työntekijän eläkelain (TyEl) mukaisesti eläkkeisiin ei valtio laita senttiäkään omaa rahaansa toisin kuin maatalousyrittäjien ja yrittäjien eläkkeisiin, joten sen ei pidä mennä päämääröimään alueelle, joka ei sille kuulu. Hallituksen toimeksiannossa on neuvotteluosapuolille vaade, jonka mukaan selvitystyön tulee löytää keinot eläkevakuutusmaksutason pitkän aikavälin konkreettiseen vakauttamiseen, jossa työeläkejärjestelmä sopeutuu mahdollisiin shokkeihin sääntöpohjaisen vakautusjärjestelmän avulla. EKL muistuttaa hallitusta, että Suomessa on jo käytössä kaksi vakauttajaa. Ihmisten elinajanodotteen pidetessä niin sanottu elinaikakerroin leikkaa alkavia eläkkeitä ja tulevaisuudessa myös suomalaisten eläkeikä nousee automaattisesti, jos ihmiset elävät pitempään.

EKL ei missään nimessä hyväksy hallituksen esittämää automaattista vakauttajaa, joka tarkoittaa käytännössä pitkällä aikavälillä tapahtuvaa työeläkkeiden leikkaamista tavalla tai toisella. Vakauttaja voisi leikata maksussa olevien työeläkkeiden indeksikorotuksia, työssäkäyville kertyviä eläkkeitä tai molempia. Tämä johtaisi nykyisten eläkkeensaajien ja tulevien, eli nykyisten palkansaajien, turvattomuuden kasvuun maassamme. Eläkejärjestelmämme uskottavuus ja luottamus siihen katoaisi. Kukaan ei enää pystyisi luottamaan siihen, etteikö myös tulevat hallitukset keksisi lisää leikkauksia jo kerättyihin eläkkeisiin valtiontalouden tasa-painottamiseksi.

Eläkejärjestelmää on pitkin matkaa rukattu vastaamaan ympäröivän maailman muutoksia. Työeläkkeiden rahoitusta ja etuuskien riittävyttä arvioidaan aika ajoin pitkälle tulevaisuuteen ja se onkin erittäin tärkeää. Maan hallituksen on annettava työrauhalle, keille se kuuluu. Neuvotteluissa työntekijöitä eli tulevia eläkkeensaajia edustavia järjestöjä kannustamme pitämään pintansa eikä suostumaan hallituksen asettamaan vaateeseen uudesta vakautusjärjestelmästä.

Säästötavoitteesta on iso osa mahdollista kuitata esim. uudistamalla sijoitussääntelyä niin, että työeläkeyhtiöt saavat sijoittaa nykyistä isomman osan eläkevaroista osakkeisiin. Säästöjen toteutuksesta tulee päättää neuvotteluissa ilman hallituksen sanelupolitiikkaa.

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry:n valtuuston kokous.

Valtuuston puheenjohtaja Mirja Janérus, 040 500 3342
Hallituksen puheenjohtaja Simo Paasilta, 050 522 1201

S&D

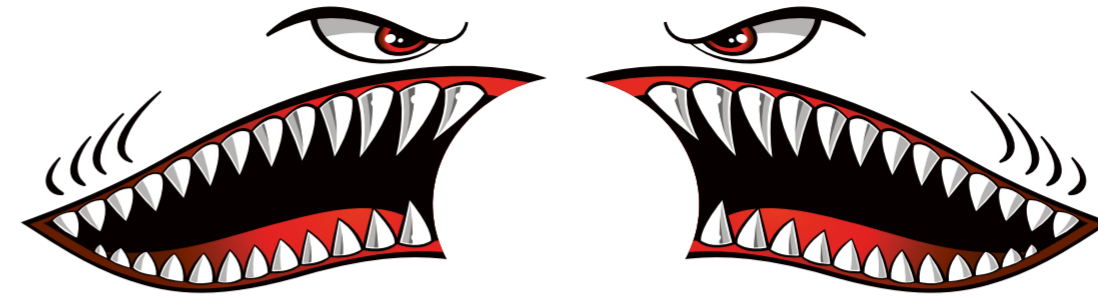
EU on meille tänään turvallisuutta, hyvinvointia ja vakautta.

Tilaa uutiskirje nettisivuiltani ja pysy ajan tasalla siitä, mitä unionissa tapahtuu: euroheinaluoma.fi

EUROPARLAMENTAARIKKO

SUOMALAISTEN
PUHEMIEN
EUROOPASSA

Eero Heinäluoma

Pohjoismaiden eläkeläisjärjestöt purevat takaisin: REFERAATTI

Nordiska Samarbetskommittén, NSK, on pohjoismaisten eläkeläisliittojen yhteistyöjärjestö, jossa Suomesta ovat jäseninä Eläkkeensaajien Keskusliitto sekä Eläkeläiset ry. NSK laati syksyllä pohjoismaisesta näkökulmasta julkilausuman koskien merkittävää epäkohtaa hyvinvointivaltioidemme palveluissa: puutteellista hammashoitoa. EKL julkaisi julkilausuman omilla nettisivuillaan alun perin kansainvälisenä ikääntymisen päivänä 1.10.2023.

Pohjoismaisen hyvinvointimallin avulla olemme onnistuneet tasoittamaan väestön taloudellista epätasa-arvoa ja edistämään yhdenvertaisuutta. Hammashoidon osalta edistys ei ole kuitenkaan ollut yhtä hyvää, vaan suun terveydenhuollosta meidän on maksettava enemmän kuin muiden sairauksien hoidosta. Hampaita ja suuta tulisi kohdella yhtä suurella huomiolla kuin muita kehon osia. Sairaukset siitä, että hampaita ja kehon muita osia pidetään eri arvossa, ovat suuret niin yksilön kuin yhteiskunnan kannalta.

Hampaiden terveydestä on tullut yhteiskunnallisen aseman merkki. Hoitomaksut ovat liian korkeat etenkin heikommassa taloudellisessa asemassa oleville. Siihen ryhmään kuuluvat monet ikääntyneet.

Monet ikääntyneet jättävät hampaansa hoitamatta taloudellisista syistä. He ovat kertoneet häpeävänsä huonoja hampaitaan ja jättäytyvänsä pois yhteisistä tapaamisista vain tämän takia. Kaiken kaikkiaan ulkopuolelle jäämisen ja huonomman terveydentilan vaara lisääntyy niillä, jotka joutuvat jättämään hammasterveytensä vähemmälle huomiolle, puhumattakaan itsetunnon romahduksesta.

Tutkimustulosten mukaan suun terveydentilan ja muiden lääketieteellisten ongelmien välillä on selkeä yhteys. On ilmeistä, että hyvä hammashuolto koko elämän aikana on tärkeää ikääntyneiden yleisen terveydentilan ja elämänlaadun kannalta. Kattavampi maksukatto takaisi hoidon paremman saatavuuden ja ehkäisisi terveysongelmia ja menoja niin yksilölle kuin yhteiskunnalle.

NSK:n jäsenjärjestöt vaativat poliittisia toimenpiteitä, jotta myös suu ja hampaat nähdään osana kehoamme ja ne sisällytetään sairaanhoitoon. On korkea aika ottaa askel kohti hammashuollon tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lisäämiseksi kaikissa Pohjoismaissa.

Pohjoismaisen hyvinvointimallin säilyttäminen edellyttää uudistuksia. Korkeampien tukien käyttöönotto Pohjoismaiden hammashuollossa tekisi hampaiden hoidosta helpommin saavutettavaa tuloihin katsomatta. Se on askel oikeaan suuntaan kohti tasa-arvoisempaa yhteiskuntaa. Se on askel, josta ei ole hyötystä vain yksittäisille kansalaisille, vaan pitkällä aikavälillä koko yhteiskunnalle. Se on investointi tulevaisuuteen.

De nordiska pensionärsorganisationerna biter ifrån: SAMMANFATTNING

Nordiska Samarbetskommittén, NSK, är en samarbetsorganisation för de nordiska pensionärsföreningarna, finländska medlemmarna är Pensionstagarnas Centralförbund och Pensionärerna RF. I höstas utarbetade NSK ett uttalande ur ett nordiskt perspektiv om en betydande brist i välfärdsstatens tjänster: bristfällig tandvård. PCF publicerade ursprungligen uttalandet på sin webbplats på Internationella dagen för äldre 1.10.2023.

Med hjälp av den nordiska välfärdsmodellen har vi lyckats jämna ut den ekonomiska ojämlikheten bland befolkningen och främja jämlikheten. Framstegen inom tandvården har dock inte varit lika goda, och vi måste betala mer för munhälsövård än för behandling av andra sjukdomar. Tand- och munvård behandlas med samma uppmärksamhet som andra delar av kroppen. Konsekvenserna av att värdera tänder och andra delar av kroppen annorlunda är stora för både individen och samhället.

Tandhälsa har blivit ett tecken på social status. Vårdavgifterna är för höga, särskilt för dem som har en svagare ekonomisk ställning. Till denna grupp hör många äldre.

Många äldre lämnar sina tänder obehandlade av ekonomiska skäl. De har sagt att de skäms för sina dåliga tänder och att de hoppar av möten bara på grund av detta. Sammantaget ökar risken för utanförskap och sämre hälsa för den som tvingas församma sin tandhälsa, för att inte tala om en försämrad självkänsla.

Enligt forskningsresultaten finns det en tydlig koppling mellan munhälsa och andra medicinska problem. Det är uppenbart att god tandvård under hela livet är viktigt för äldres allmänna hälsa och livskvalitet. Ett mer omfattande avgiftstak skulle säkerställa bättre tillgång till vård och förebygga hälsoproblem och kostnader för både individen och samhället.

NSK:s medlemsorganisationer efterlyste politiska åtgärder för att säkerställa att även mun och tänder ses som en del av våra kroppar och inkluderas i sjukvården. Det är hög tid att vi tar ett steg mot ökad jämlikhet och likvärdighet inom tandvården i alla nordiska länder.

Det behövs reformer för att bevara den nordiska välfärdsmodellen. Införandet av högre tandvårdsstöd i de nordiska länderna skulle göra tandvården mer tillgänglig oavsett inkomst. Det är ett steg i rätt riktning mot ett mer jämlikt samhälle. Det är ett steg som inte bara kommer att gynna enskilda medborgare utan på lång sikt samhället som helhet. Det är en investering i framtiden.

KOKO JULKILAUSUMA SUOMEKSI JA RUOTSIKSI:
www.ekl.fi > Edunvalvonta > Vaikuttaminen > Lausunnot

EKL
www.ekl.fi/toiminta/kulttuuripaivat

Olette lämpimästi tervetulleita nauttimaan EKL:n kulttuuripäivistä hurmaavaan Hämeenlinnaan
5.–6.6.2024

Psst!
Esiintyjähaku kulttuuripäiville päättyy
29.2.2024

EKL

Liikuntapäivä
28.8.2024 Kisakeskus, Raasepori
www.ekl.fi/toiminta/liikuntapaiva

Tutustu ammattiohjaajien opastuksella monenlaisiin lajeihin. Liiton mestaruuksista kilpaillaan frisbeegolfissa, golfissa ja lentopallossa.

Tervetuloa virkistäytymään ja kannustamaan kilpailijoita mahtaviin suorituksiin!

Työeläkkeen suhde kansaneläkkeeseen

Viiime Eläkkeensaaja-lehden numerossa 5/2023 oli sivulla 6 mielipide liittyy KELA:n kansaneläkkeeseen ja sen verotukseen. Kirjoittaja oli päättänyt perumaan myönnetyn kansaneläkkeen, koska saikin verojen takia sen jälkeen vähemmän käteen kuin ennen kansaneläkkeen myöntämistä. Eräässä lehden lukijassa herätti ihmetystä se, että kirjoittajalla oli niin korkea työeläke, että sen perusteella ei pitäisi olla mahdollista saada kansaneläkettä. Näin se kuitenkin oli mahdollista:

Keväällä 2023 kirjoittajalle tuli Kelalta kirje, jossa kerrottiin mahdollisuudesta kansaneläkkeeseen. Hän haki sitä ja sai Kelalta myönteisen päätöksen 20.6.2023.

Kela ei kuitenkaan laskenut kansaneläkettä hakuajan kohdan tuloilla vaan kuuden kuukauden takaisien tulojen mukaan (1.12.2022). Ne olivat alhaisemmat (1413,25 euroa/kk) kuin hakuajan kohdan tulot 1730,80 euroa/kk keväällä 2023.

Päätöksessä luki näin: "Kansaneläke on myönnetty aikaisemmasta ajankohdasta alkaen kuin mistä olet sitä hakenut. Tämä johtuu siitä, että kansaneläke voidaan maksaa takautuvasti jo hakemuksen saapumista edeltävän 6 kalenterikuukauden ajalta."

Eli tuki myönnettiin edellisen vuoden tuloilla ja vero hakuvouden tuloilla.

Tästä taulukosta näkyy, miten eri eläkkeet täydentävät toisiaan:
bit.ly/kansanelake_tyoelake

Eläkkeensaaja-lehden
ILMOITUSMYynti 045 110 4122

Isovanhempien tuella tyttöjen sukuelinten silpomista vastaan

– Sukupuolittunut väkivalta paitsi lisää eriarvoisuutta, myös jarruttaa kehitystä – kaikkialla maailmassa, joka päivä, aloittaa Miia Nuikka, Solidaarisuus-järjestön toiminnanjohtaja.

Vuonna 1970 perustettu suomalainen järjestö tekee töitä naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi Itä-Afrikassa: Keniassa, Etiopiassa ja Somaalian pohjoisosassa sijaitsevassa, itsenäiseksi julistautuneessa Somalimaassa.

Työtä tarvitaan, sillä toiminta-alueilla naisiin kohdistuva väkivalta voi näkyä monilla eri tavoilla. Usein haitalliset käytännöt alkavat jo lapsuudesta. Konkreettinen esimerkki tästä on tyttöjen sukuelinten silpomisen, jonka lopettamiseen Solidaarisuuden työ keskittyy. Keniassa maan lounaisosassa sijaitsevissa Kisiin ja Nyamiran kunnissa 68 prosenttia tytöistä on läpikäynyt silpomisen, Somalimaassa vastaava luku on jopa 98 prosenttia. Valtaosa silpomisen koikeista tytöistä on alakouluikäisiä, usein iältään vain 6–9-vuotiaita.

Silpominen on epätasa-arvon äärimmäinen ilmentymä

Tyttöjä silvotaan paitsi taloudellisten ja sosiaalisten paineiden takia, myös tiedonpuutteen ja haitallisten uskomusten vuoksi. Monet pelkäävät joutuvansa naurunalaisiksi ja yhteisönsä ulkopuolelle, jos heidän tyttärensä ei silvota. Lapsensa parasta ajattelevat vanhemmat uskovat myös silpomisen takaavan tytölle taloudellisesti turvatuun ja hyvään tulevaisuuteen; puolison löytäminen on elintärkeää aviomiehistä riippuvaisille naisille, ja silpomisen ajatellaan tekevän työstä puhtaan ja hyvän vaimon.

Silpomisperinne onkin lukuisten erilaisten epätasa-arvoisten rakenteiden, normien ja uskomusten summa. Se on epätasa-arvon äärimäinen ilmentymä, jonka vaikutukset ulottuvat välittömästi fyysisistä seurauksista aina kauaskantoisiin seurauksiin, kuten koulutien keskeytymiseen, alaikäisenä solmittuihin avioliittoihin ja taloudelliseen turvattomuuteen. Siksi silpomisnormin purkaminen ja asenteiden muutos on avain-

asemassa perinteen kiihdyttämiseksi: työn ytimessä ei ole ainoastaan yksittäisten tyttöjen suojeleminen, vaan pidempiaikaisen muutoksen käynnistäminen ja tukeminen.

Isovanhemmat muutoksentehtäjinä

Swahiliksi babu, mzee ja bibi, somaliaksi awoowe, abkow ja ayeeyo, abooto, macooyo; kuten Suomessakin, myös itä-Afrikassa isovanhemmille on monta nimitystä. Eikä suotta, sillä isovanhempien rooli on monissa kenialaisissa ja somalimaalaisissa perheissä merkittävä.

Isovanhemmat ovat myös yhteisön sosiaalisessa arvosteikossa todella korkealla. Heitä kunnioitetaan, ja heillä on tärkeä rooli kylän arvostetuina mielipidevaikuttajina, jotka voivat omalta osaltaan vaikuttaa asenteiden muuttamiseen ja haitallisten sosiaalisten normien purkamiseen. Pysyvä muutos lähtee liikkeelle yhteisön sisältä, ei sen ulkopuolelta.

Jotta isovanhemmat voivat toimia muutoksentehtäjinä, tulee heidän ensin itse saada tietoa silpomisperinteen

Alice Mokeira John vastustaa yhdessä lapsenlapsensa Raelin kanssa silpomisperinettä.

haitoista. Perinteisesti juuri isoäidit ovat äitien ohella huolehtineet silpomisperinteen jatkumisesta. Kenialainen isoäiti Alice Mokeira John edustaa sukupolvea, jolle tyttöjen

sukuelinten silpominen on ollut itsestäänselvyys: 50-vuotias John vei aikoinaan omat viisi tyttärensä silvottavaksi perinteen mukaisesti asiaa sen enempää miettimättä. Sitten

hänestä tuli isoäiti pienelle Rael-tytölle.

– Raelin syntyessä ajattelin, että ehdottomasti hänetkin leikataan, John kertoo.

Koulutuksessa saatu uusi ymmärrys silpomiseen liittyvistä riskeistä ja koko elämää varjostavista terveysvaivoista sai hänet kuitenkin kyseenalaistamaan perinteen jatkamisen. Nyt John vastustaa silpomisperinettä yhdessä 14-vuotiaan Raelin kanssa.

Muuttuva maailmantilanne asettaa haasteita myös silpomisvastaiselle työlle

Ukrainan sodalla on ollut vaikutuksensa myös Itä-Afrikassa tehtävään kehitysyhteistyöhön. Yksi tärkeimmistä reiteistä kenialaisten ja somalimaalaisten ruokapöytään kulkee Mustanmeren satamien kautta. Molemmat maat ovat olleet erittäin riippuvaisia Ukrainan viljantuonnista.

Sota keskeytti tuonnin kuukausiksi. Ensimmäinen viljailaiva sitten sodan alkamisen saapui Itä-Afrikan sarven Djiboutiin elokuun viimeinen päivä – liki puoli vuotta sodan alkamisesta. Tämä yhdistettyä maanosaa koetelleeseen äärimmäiseen kuivuuteen on ajanut itäafrikkalaiset nälkäkriisin portaalle.

Lahjoittajien tuella kohti tasa-arvoisempaa maailmaa

Solidaarisuuden kuukausilahjoittajana vajaan vuoden verran toiminut Pirkko Koivu

kertoo havahtuneensa sukupolven väliseen epätasa-arvoon jo kouluiässä. Tästä syntyi halu auttaa heikommassa asemassa olevia naisia ja tyttöjä.

Uransa lastenpsykiatrina tehnyt, nyt jo eläkkeelle jäänyt Koivu kertoo, että etenkin väkivallan vastainen työ tuntuu hänestä tärkeältä, sillä sen avulla voidaan vaikuttaa myös tulevien sukupolvien hyvinvointiin.

– Jos äiti on hankalassa tilanteessa, myös lapset kärsivät. Jos naiset kokevat, etteivät voi vaikuttaa heille tehtyyn väkivaltaan, silpomisperinne siirtyy sukupolvelta seuraavalle.

Koivu on itsekin äiti ja yhden lapsen isoäiti.

– Ajattelen, että jos on jonkun äiti, niin on kaikkien äiti. Silloin ymmärtää muiden äitien kohtaamia haasteita ja on sydäntä myös heidän lapsilleen.

Koivu liittyi mukaan feissarin kautta, mutta sanoo, että myös verkkosivujen kautta lahjoittaminen on tehty helpoksi. Kysyttäessä, mikä saa Koivun jatkamaan kuukausilahjoittajana, hän kaivaa esille täyteen kirjoitetun muistilapun ja naurahtaa.

– Minulla on tässä aika montakin syytä. Haluan jättää positiivisen jäljen maailmaan. En kaipaa patsaita tai muistolaattoja, vaan tietoa siitä, että on tehnyt oman osansa paremman maailman eteen, riittää. Toisaalta lahjoittaminen on

myös aktiivinen teko, osa kynnistymisen vastaista projektiani, Koivu hymyilee.

Väitettä siitä, että yhden ihmisen tuella ei ole vaikutusta, Koivu ei usko.

– Joku voi ajatella, että yhden ihmisen apu on kuin pisara meressä, mutta toisaalta, olisiko merta olemassa ilman pisaroita?

1970-luvulta asti kuukausilahjoittajana mukana ollut Heino Keskisarja on Koivun kanssa samaa mieltä.

– Minusta tuntuu hyvältä auttaa ja olla mukana. Mielelläni laitan pienen rahan.

Keskisarja on vuosikymmenten aikana nähnyt, kuinka järjestön toiminta on kehittynyt ja laajentunut: hän oli muun muassa tukemassa Solidaarisuuden vuonna 1982 alkanutta ensimmäistä hanketta Nicaraguassa, joka auttoi yli 4 000 lasta saamaan päivittäisen aterian. Tärkeänä muistona hän kuvailee sitä, kuinka Panamalla lomaillessa nicaragualainen mies tuli kiittämään häntä tuesta maansa lasten hyväksi.

– Vaikka toiminnan painopiste on sittemmin muuttunut, olen iloinen Solidaarisuuden osallistuja, kertoo Keskisarja.

– Niille, jotka pohtivat lahjoittamista, sanoisin, että kannattaa tutustua aiheeseen ja mieltä, voisiko se olla oma juttu. Koivu toteaa lahjoittamista pohtiville.

Anni Holappa, Solidaarisuus

Solidaarisuuden toiminnanjohtajalla Miia Nuikalla on yli kolmenkymmenen vuoden kokemus kehitysyhteistyöstä ja järjestötoiminnasta.

Miia Nuikka

Miten olet päätenyt kehitysyhteistyön pariin?

Olen koulutukseltani yhteiskuntatieteiden maisteri ja toimittaja. Nuorena opiskelijana lähdin 80-luvulla vapaaehtoistehtäviin Keski-Amerikkaan, josta löysin unelmaurani. Solidaarisuuden toiminnanjohtajana olen toiminut vuodesta 2003 asti.

Miksi juuri silpomisilmiö?

Aloitettuani tehtäväni kehitysyhteistyön parissa huomasin, kuinka naisiin kohdistuva väkivalta on suuri este koko yhteiskunnan kehitykselle. Silpominen on erityinen sukupuolittuneen väkivallan muoto, jolla on kauaskantoisia vaikutuksia sen kokevan tytön koko loppuelämään; silpomisen läpikäyneiden tyttöjen koulutie katkeaa muita todennäköisemmin, koska heidät naitetaan nuorempina puolisoilleen. Kouluttamattomina he jäävät myös muita naisia todennäköisemmin vaille omaa ammattia ja toimeentuloa. Siksi yhteiskunnan hyvinvoinnin osalta naisten aseman parantaminen on välttämätöntä. Jos vain puolet yhteiskunnan jäsenistä osallistuu sen toimintaan, häviäjänä on koko yhteiskunta.

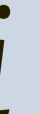
Mikä tekee Solidaarisuudesta erityisen järjestön?

Olemme pieni ja suomalainen järjestö, jolla on pitkä kokemus naisten aseman parantamisesta. Vuosikymmenien työhön on mahtunut myös paljon arvokkaita oppeja, ja ylpeänä voin sanoa, että emme ole jämähtäneet, vaan kehitymme jatkuvasti ja käytämme pienet resurssimme todella tehokkaasti. Ponnistamme suomalaiselta arvopohjalta – olemme sisukkaita ja rohkeita, kokoamme suurempi järjestö.

Parempaa maailmaa yli viidenkymmenen vuoden kokemuksella

Solidaarisuus syntyi vuonna 1970, kun SDP perusti Solidaarisuuden itsenäiseksi säätiöksi tukemaan vapautusliikkeiden kamppailua yksinvaltaisten hallitsijoiden ja sotilasdiktatuurien kaatamiseksi eri puolilla maailmaa. 1980-luvulta alkaen toiminta muuttui lyhytaikaisesta avustustyöstä kohti pysyviä ratkaisuja etsivää kehitysyhteistyötä. Vuonna 2023 työ laajenee jälleen uusille alueille, kun toiminta alkaa myös Etiopiassa maan somalialueella.

Tutustu ja tue toimintaa: www.solidaarisuus.fi

Somalimaassa jopa 98 prosenttia tytöistä on silvottu.

Mixu Paatelainen: Olen lähtenyt aina innostuneena uusiin, erilaisiin maihin

Jalkapallopelaajan ja -valmentajan ura on vienyt Mixu Paatelaisen eri puolille maailmaa. Kotinsa hän on löytänyt Skotlannista, mutta Suomi on säilynyt rakkaana isänmaana.

Mika-Matti "Mixu" Paatelainen, 56, on elänyt jalkapallon parissa pienestä pitäen. Lempinimi Mixu on nykyään myös hänen virallinen etunimensä. Hänen isänsä Matti "Roto" Paatelainen oli 1970-luvulla Suomen parhaita hyökkääjiä. Jo muutama vuoden ikäisenä Mixu tapasi olla välillä kentän laidalla, kun isä oli joukkueharjoituksissa. Sitten hän oli joskus isänsä mukana myös tämän silloisen joukkueen, Valkeakosken Hakan pelireissuilla. Hän alkoi haaveilla jo varhain jalkapalloammattilaisuudesta.

– Tapasin katsoa isäni kanssa Englannin liigan otteluita, joita tuli televisiosta lauantaisin. Ne lisäivät intoani ja aloin jo nuorena tehdä henkilökohtaisia harjoitteita, jotka isä oli minulle laatinut. Luonnollisesti myös isän oma peliura loi uskoa. Tuohon aikaanhan ulkomailla pelasi vain muutamia suomalaisia jalkapalloilijoita.

Paatelainen varttui Valkeakoskella, jossa oli Hakan myötä vahvaa jalkapallokulttuuria. Hän kertoi pelanneensa kaveridensa kanssa jalkapalloa koulun jälkeen iltamyöhään asti. Viikonloppuisin oli usein pelaajia.

– Jalkapallon lisäksi pelasimme myös koripalloa ja talvisin jääkiekkoa. Meillä oli tosi urheilullinen ja kiinteä kaveriporukka. Vielä nykyäänkin

tapamme isolla porukalla keksisin.

Into ja ahkera harjoittelu kantoivat hedelmää. Paatelainen pääsi poikien ja nuorten maajoukkueeseen, ja pelasi junnukäisenä miesten kolmosdivarissa. Hakan mestaruussarjajoukkueeseen hän nousi 18-vuotiaana.

Siirto ulkomaille tuli ajankohtaiseksi parikymppisenä. Lupaava hyökkääjä sai sopimustarjouksen sekä Saksan 2. Bundesliigan Meppeniltä että Skotlannin pääsarjassa pelanneelta Dundee Unitedilta. Hän kertoi valinnan olleen varsin helppo.

– Dundee oli pelannut muutama kuukausi aiemmin UEFA-Cupin finaalissa, joten se oli Euroopan tasollakin menestyvä joukkue. Lisäksi Skotlannissa pelattiin aika ronskisti, tempo oli kova, eikä taklauksia kaihdettu. Tuollainenhan ulkomailla pelasi vain muutamia suomalaisia jalkapalloilijoita.

Ulospäinsuuntautuneisuutta ja huumorintajua

Siirto Dundeehen oli alkanut viritä Matti Paatelaisen Skotlantiin suuntautuneen työmatkan myötä. Tämä oli kohdannut työasioissa henkilön, joka kuului myös Dundee Unitedin johtokuntaan.

– He olivat tietysti alkaneet puhua jalkapallosta. Tuo johto-

kunnan jäsen ehdotti isälleni, että voisin tulla Dundeehen harjoittelemaan, vaikka kuukaudeksi. Pelasin tuohon aikaan myös Suomen olympiajoukkueessa. Tein Dundeesa kahdessa ensimmäisessä harjoitusottelussa yhteensä kolme maalia ja minulle tarjottiin ammattilaisoppimusta.

Skotlantiin Mixu Paatelainen, 20, suuntasi kesällä 1987. Hän oli ollut monesti ulkomailta myös maajoukkueen ja Hakan matkassa, mutta muuttoa Valkeakoskelta Skotlantiin oli iso askel, varsinkin tuohon maailman aikaan, kun nettia ja globalisaatiota ei vielä ollut.

– Lensin ensin Edinburghiin ja jatkoin sieltä junalla kohti Dundeeä. Muistan ajatelleeni junassa, että tätä olen koko elämäni halunnut, tästä kannattaa tehdä hieno juttu. Olen ollut aina hirveän tavoitteellinen ja positiivinen. Härkää kannattaa ottaa niskasta kiinni.

Paatelaisen mukaan skotlantilaiset ovat hyvin ulospäinsuuntautuneita ja huumorintajuisia ihmisiä.

– Skotlantilaiset ottavat aktiivisesti kontaktia. Mukana on aina huumoria ja pientä vedätystä, heidän kanssaan aika ei tule pitkäksi. Enkä ole ollut itsekään koskaan yhtään ujo tyyppiä.

Paatelainen kertoo pelikaveridestään ottaneen hänet hyvin vastaan ja myös asumis-

MIKSU PATELAINEN

- Syntynyt Helsingissä 3.2.1967
- Asuu Skotlannissa, Dalgety Bayssa, Fifessa
- Pelaajauran seurat: Haka, Dundee United, Aberdeen, Bolton Wanderers, Wolverhampton Wanderers, Hibernian, Strasbourg, St. Johnstone, St. Mirren, Cowdenbeath
- Valmennusura: Cowdenbeath, TPS, Hibernian, Kilmarnock, Suomen maajoukkue, Dundee United, Ubon UMT, Latvia, Hongkong, HIFK
- Seurajoukkueuralla 618 ottelussa 174 maalia
- Suomen A-maajoukkueessa 70 ottelussa 18 maalia

järjestelyt saavat häneltä kiitosta. Mixu majoittui ensi alkun taloon, jonka toisessa puolella asui kolmen skotlantilaisen nuoren pelaajan kanssa. Toisella puolella taloa asui skotlantilainen perhe.

– Pääsin ystävästymään näiden kolmen skottipelaajan kanssa. Perheen äiti puolestaan pesi meidän pyykkimme, laittoi ruokaa ja siivosi.

Paikallinen kieli tuotti aluksi haasteita.

– Englannin kielen taitoni oli ihan ok-tasolla. Skottimurre oli kuitenkin niin voimakas, että ensimmäisen kahden viikon aikana en ymmärtänyt paikallisten puheesta juuri mitään. Kun aloin ymmärtää kieltä, aloin sopeutua Skotlantiin muutenkin entistä paremmin.

Vahva yhteys Suomeen

Paatelainen pelasi Dundeeessä viiden vuoden ajan, jonka jälkeen hän siirtyi kahdeksi vuodeksi toiseen Skotlannin pääsarjaseuraan, Aberdeeniin. Sitten hän pelasi ja asui Skotlannin lisäksi myös Englannissa sekä Ranskassa. Peliuransa Paatelainen päätti

asuivat sen sijaan Lontoossa. Olen Suomeen päivittäin yhteydessä, ja käyn täällä aina kun mahdollista. Juuri nyt en ole varsinaisissa valmennustehtävissä, joten olen käynyt Suomessa useammin, kertonut Paatelainen, joka työskentelee tällä hetkellä UEFA:n (Euroopan jalkapalloliitto) teknisenä tarkkailijana.

Paatelainen toteaa, että jokainen ihminen on päättämässä itse siit, miten haluaa elää.

– Vaikka asun Skotlannissa, on minun elämäni sielläkin aika suomalaista. Ja kun palaan Skotlantiin suomenvierailujen jälkeen, minulla tapan olla kassit pullollaan ruisleipää, näkkileipää ja karjalanpiirakoita.

Skotlannissa Paatelaisen erityisenä harrastuksena on golf.

– Golfhan on lähtöisin Skotlannista. Siellä on hienoja kenttiä ja pelatessa saa monia hyviä kavereita.

Nöyryyttä ja omia näkökulmia

Muutamia vuosia sitten Paatelainen toimi valmentajana Thaimaassa ja Hongkongissa. Hän toteaa eurooppalaisen ja aasialaisen kulttuurin eroavan selvästi toisistaan.

– Aasiassa pelaajia piti käsitellä eri tavalla kuin Euroopassa. Aasialaisilla pelaajilla on valmentajaa kohtaan todella iso kunnioitus. Maasta riippu-

Skotlannissa 38-vuotiaana. Tämän jälkeen hän on työskennellyt valmentajana useissa eri maissa, myös Suomen miesten maajoukkueen valmentajana 2011–2015.

– Valmennuspestit ovat vieneet minut muualle Eurooppaan ja Aasiaan, mutta niiden jälkeen olen aina palannut Skotlantiin. Olen asunut Skotlannissa pitempään kuin missään muussa maassa. Se on minun kotini, ja tulee ehkä olemaan sitä tulevaisuudessakin.

Skotlannin vuosina Paatelaisen työpaikka on ollut välillä länsirannikon puolella, mutta hänen varsinaisen kotinsa on sijannut kaiken aikaa itärannikolla: Dundee, Aberdeenissa, Edinburghissa sekä Edinburghin ja Dundeen välissä sijaitsevassa Dalgety Bay, Fifessa, jossa hän tällä hetkellä asuu.

Paatelainen toteaa Suomen olevan hänelle rakas isänmaa, jossa on aina mukava käydä. Haastatteluhetkellä hän on Suomessa muuttaman päivän vierailulla.

– Vanhempani asuvat Valkeakoskella, ja myös poikani asuu Suomessa – tyttäreni

matta lähtökohtani on ollut kuitenkin se, että haluan olla pelaajien kaveri.

– Teemme yhdessä töitä tavoitteiden eteen. Haluan, että pelaajat kehittyvät ja heillä on hyvä olla. Luonnollisesti sama pätee myös taustatiimiin.

Paatelainen korostaa, että uuteen maahan lähtiessä on syytä olla riittävän nöyrällä mielellä.

– On elettävä ja tehtävä töitä kyseisen maan ja kulttuurin ehdoilla. Tämän jatkeeksi voi tuoda oman know-hownsa ja omia näkökulmia.

Paatelainen toteaa lähteneensä aina innostuneena uusiin, erilaisiin maihin.

– Olen halunnut irtautua tutusta ja turvallisesta ympäristöstä. Näin minulla on ollut mahdollisuus oppia uusia asioita, ja kehittyä niin ihmisenä kuin valmentajana.

Päättäväinen ja lämmin ihminen

Jukka Vakkila valmensi Mixu Paatelaista niin Valkeakosken Hakassa, Suomen A-maajoukkueessa, Suomen Olympiajoukkueessa kuin Puolustusvoimien Urheilujoukoissa.

– Tutustuin Mixuun vuosina 1983–1984 ollessani Hakan valmentajana. Hän pelasi tuolloin vielä junnussa. Hänen kotonaan vieraillessani näin alakerran seinällä taulun, jossa oli Mixulle laadittu selkeä

tavoitesuunnitelma. Mixun isän laatima suunnitelma eteni systemaattisesti vuosi vuodelta ja päättyi pelaamiseen huipputasolla.

Vakkilan mukaan Paatelaisella oli nuoresta asti äärettömän vahva asenne. Hän kävi Lahden Hennalassa Puolustusvoimien Urheilukoulua samaan aikaan kuin toinen Hakan nuori pelaaja, Marko Myyry (josta tuli sittemmin niin ikään A-maajoukkuepelaaja).

– Tuolta ajalta muistan elävästi Mixun toteamuksen: Kun harjoittelemme Lahden hallissa omalla ajalla, niin Make nousee laittaa, keskittää ja minä pusken pallon maaliin. Tätä pojat toistivat loputtomasti. Tuo treeni kertoo siitä, miten päämäärätietoisesti Mixu halusi kehittää boxipeliään.

Vakkila kävi tapaamassa Paatelaista myös Dundeeessä.

– Jossakin Hakan kotiottelussa pieni tyttäreni oli todennut: Miksi Mixu ei lähtenyt perään menetettyään pallon? Se oli hyvä huomio lapselta. Näkemässäni Rangers-Dundee-ottelussa Mixu nousi salamana pystyyn, jos hän oli liukunut tilanteeseen ja menettänyt pallon. Hän totesi pelin jälkeen, että tuo oli ainoa tapa toimia, jos halusi pelata ammattilaisena ja säilyttää managerin suosion. Näin hänen huiketa asenteensa vielä tarkentui ammattilaisaikana.

Vakkilan mukaan Paatelaisen määrätietoisuus tuli esille myös tämän toimiessa Suomen miesten maajoukkueen valmentajana.

– Silloinhan Mixu rakensi myös joulukuusta eli 4-3-2-1-kenttäryhmitystä, eikä se mikään huono ajatus ollutkaan.

Nykyään Suomen jalkapallovalmentajat ry:n hallitukseen kuuluva Vakkila, 72, kehuu ylipäänsä Paatelaista.

– Oman kokemuksen mukaan Mixu on paitsi todella päättäväinen ja tavoitehakuinen, samalla myös erittäin lämmin ja kohtelias, hyvän kasvatuksen saanut ihminen.

Juhana Unkuri

EMIL CEDERCREUTZIN MUSEO
Ainutlaatuinen matka kuvanveistäjän jalanjäljissä

Museotie 1, HARJAVALTA
www.harjavalta.fi/museo 044 432 5345

SeniוריVahti-laitteet lähisen turvaksi

- Laaja valikoima turvapuhelimia**
- 4G kaiutinpuhelin ranteeseen
 - Kosketusnäyttö turvakellopuhelin
 - Turvaranneke ja kaulanauha kutsupainike
 - Kamera ja kaulanauha turvapuhelin
 - Turvapuhelimen GPS-paikannus etänä
 - Syke, verenpaine ja happisaturaatio mittaukset
 - Liittymä ja SIM omalta operaattorilta

Kysy ammattilaisen vinkit laitevalintaan

OmaVahti Oy | 044 30 30 000 | tuki@omavahti.fi
www.omavahti.fi/turvapuhelimet

ILMOITUSMYynti 045 110 4122

Voimanosto elämän eliksiirinä

– Markku ja Pirjo Kempainen: rautaiset maailmanmestarit

Minä ja puolisoni Pirjo aloitimme voimanoston harrastamisen noin 60-vuotiaina. Salikaverit kannustivat ja rohkaisivat jatkamaan. Aluksi se oli vain kansallisen tason harrastus, mutta pian tiemme vei SM-kilpailuihin ja aina kansainvälisille EM- ja MM-kentille.

Voimanostoharrastuksemme on konkreettinen esimerkki siitä, että ikä ei ole este uusille harrastuksille ja saavutuksille. Intohimo ja päättäväisyys voivat viedä pitkälle.

Yhteinen matkamme on ollut täynnä treenitunteja ja kisamatkoja. Pirjo on voittanut kaksi maailmanmestaruutta, kuusi Euroopan mestaruutta ja peräti 12 Suomen mestaruutta. Olen minäkin kerännyt komean mitalikokoelman: kuusi maailmanmestaruutta, viisi Euroopan mestaruutta ja 27 Suomen mestaruutta.

Tärkeintä on, että aloitimme, liikunta on tuonut valtavan iloa ja energiaa elämään, sanoo Pirjo hymyillen.

Koskaan ei ole liian myöhäistä aloittaa liikuntaa ja urheilua. Yhdessä tekeminen on ollut avain menestyksemme. Matkustaminen on ollut olemattoman osa voimanostouramme, ja se on avannut mahdollisuuden tutustua eri maiden kulttuureihin ja ihmisiin.

Olemme saaneet ystäviä ympäri maailmaa: Japanista

Peruun, Etelä-Afrikkaan, ympäri Eurooppaa ja nyt viimeksi Mongolian reissulta. Olemme kokeneet voimanoston avulla upeita hetkiä ja saaneet pysyviä ensivaikutuksia. Ennakkoluulomme ovat karisseet, mikäli niitä nyt on ollutkaan.

Tietenkin matkan varrella on ollut myös haasteita, pienempiä ja isompia. Lennot ovat myöhästyneet, ja joskus on eksytty väärään junaan, kuten Lontoossa ensimmäisellä kisareissulla sattui.

Lokakuussa Mongolian kisamatkallani lento Suomesta Istanbuliin lähti myöhässä ja lento Mongoliaan Istanbulista ehti lähteä. Yksi ylimääräinen yö Istanbulissa ei estänyt minua nappaamasta MM-kulttamitalia ja kolmea laji-

Ystävää, kilpakumppani, Katsuji Okiura junaan kanssa. Miehet olivat huoltajina. Kuvassa vasemmalta: Jamyen Lkhagva, Sarmat Turbeatar, minä, Bayarmaa Nmkhaidorj ja Batfumur shobenerj. Oma kuva-arkisto.

kultaa, sekä ikäluokan kolmanneksi parhaan nostajan erikoispalkintoa.

Voimanosto on Pirjolle ja minulle elämän eliksiiriä, joka

Pääsin lämmittelytilassa kuvaan Mongolian tyylikkästi pukeutuneen naisten joukkueen kanssa. Miehet olivat huoltajina. Kuvassa vasemmalta: Jamyen Lkhagva, Sarmat Turbeatar, minä, Bayarmaa Nmkhaidorj ja Batfumur shobenerj. Oma kuva-arkisto

on tuonut mukanaan sekä menestystä että unohtumattomia kokemuksia ja elämyksiä. Intohimo ja päättäväisyys voivat murtaa esteet, oli kyseessä

sitten liikunta tai mikä tahansa muu elämänalue.

Markku Kempainen
Forssan Eläkkeensaajat

Vasemalla vaimoni Pirjo. Paikka: Sibiu Romania 2019, EM Varustevoimanosto, EM pronssia yhteistulos. Oikealla minä. Paikka: Sibiu Romania 2019, EM Varustevoimanosto, EM hopea yhteistulos.

Markku Kempainen osallistui Mongolian pääkaupungissa, Ulan Batorissa järjestettyyn IPF World Classic & Equipped Masters Powerlifting Championships -kilpailuun 8.–15.10.2023. Kilpailussa oli mukana 424 veteraaniruhtijaa eri puolilta maailmaa.

Kempainen oli ainoa Suomen maajoukkueen miesedustajista, joka voitti Mongoliassa kultaa: MM-kulta varustevoimanostossa ja lajikultaa kykyssä, penkkipunnerruksessa ja maastavedossa. Lisäksi hän sai ikäluokansa kolmanneksi parhaan nostajan palkinnon.

RAUHALAHTI

TALVEN SENIORITARJOUKSET!

- TUNNELMIA 3 VRK 179 € / HLÖ / 2 HH
- KYLPYLÄLOMA 2 VRK 145 € / HLÖ / 2 HH

Hinnat sisältävät majoituksen 2-3 vrk, aamiaiset, päivälliset, kylpylän ja kuntosalin käytön.

Tarjous voimassa 23.12.2023 asti ja 7.-26.1.2024. Varauskoodi "SENIORI", myös nettivaraamo.

KYLPYLÄHOTELLI RAUHALAHTI, KATISKANIEMENTIE 8, KUOPIO, P. 030 608 30, rauhalahhti.fi

PUOLEN HINTA: Lankapuhelimesta 0,032 €/min, + 0,0835 €/puhelu, matkapuhelimesta 0,192 €/min sis. alv 24 %.

Oletko pienituloisen? Hae nyt Hyvinvointilomat ry:n tuetuille lomille!

Hakuaika on käynnissä seuraaville EKL:n kanssa yhteistyössä järjestettävillä lomilla:

- 14.–19.4.2024 Sport & Spa Hotel Vesileppis
- 21.–26.4.2024 Lomakoti Kotoranta
- 22.–27.4.2024 Spa Hotel Kruunupuisto
- 6.–11.5.2024 Rokua Health & Spa

Tuetut lomamat myönnetään taloudellisin, terveydellisin ja sosiaalisiin perustein ensikertalaisuus huomioiden. Tuetun loman voi saada korkeintaan joka kolmas vuosi ja enintään kolme kertaa 10 vuoden aikana.

Lisätietoa lomista löydät osoitteesta: www.hyvinvointilomat.fi

HYVINVOINTILOMAT

Eläkkeensaaja-lehden
ILMOITUSMYynti 045 110 4122

Opastusta palvelupolulla eri kieli- ja kulttuuritaustaisille muistisairaille ja heidän läheisilleen

Suomessa asuu 23 377 yli 65-vuotiaasta vieraskielistä. Suurimmat kieliryhmät ovat venäjä, viro, englanti ja saksa. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisien henkilöiden määrä lisääntyy koko ajan samalla kun muistisairaudet yleistyvät. Muistisairaus kehittyy yhtä todennäköisesti tai jopa suuremmalla todennäköisyydellä maahanmuuttajalle kuin Suomessa syntyneelle.

Tukea muistiasioissa

Muistiliitto on muistisairaiden ihmisten ja heidän läheistensä oma järjestö. Muistiliiton jäsenyhdistykset ympäri Suomen tarjoavat tietoa, tukea sekä toimintaa muistisairaille ihmisille ja heidän läheisilleen sekä kaikille muistista ja muistisairauksista kiinnostuneille.

Muistiopas-hanke (2023–2025) kehittää tukea eri kieli- ja kulttuuritaustaisille muistisairaille ja heidän läheisilleen. Kohderyhmittä ovat saksan-, venäjän- ja vironkieliset. Tarkoituksena on kouluttaa vapaaehtoisia muistioppaita, jotka levittävät tietoa sekä tukevat omalla äidinkiellään ja yhteisöön sopivalla tavalla. Tukea tarjotaan myös kulttuurisensitiiviseen muistityöhön koulutusten ja materiaalien avulla.

www.muistiliitto.fi

Kieli- ja kulttuuritaustan vaikutus

Maahanmuuttajat jäävät palveluiden ja hoidon ulkopuolelle monesta syystä; kielitaito ei ole riittävä, palvelu ei ole kulttuuriin sopiva tai sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmä tuntuu vieraalta. Muistisairauden ilmentyessä haasteet saattavat tulla esille jo diagnoosivaiheessa; tutkimukset ovat hankalia vieraalla kielellä, tulkkipalvelu ei ole riittävä tai lääkärille ei edes hakeuduta pelosta, ettei tule ymmärtäyksiä. Kun muistisairaus etenee ja tuen tarve lisääntyy, vaikeudet voivat liittyä esimerkiksi päivätoimintaan osallistumiseen tai sopivan hoivakodin löytämiseen.

Muistisairaus on aihe, josta voi olla hankalaa puhua, riippumatta mistä maasta tulee. Joissakin kulttuureissa stigma ja häpeä ovat kuitenkin vielä vahvemmin läsnä tai saattaa olla, ettei muistisairauksista puhuta ollenkaan. Se, miten kotimaassa uutisoidaan muistisairauksista ja tarjotaan tukea, vaikuttaa suuresti myös siihen, miten perhe ajattelee muistisairauksista.

Monikulttuurinen muistityö

Muistiyhdistykset järjestävät monipuolista toimintaa muistisairaille ja heidän läheisilleen, mutta eri kieli- ja kulttuuritaustaiset henkilöt eivät välttämättä löydä yhdistyksiin tai pysty kielitaidon takia osallistumaan toimintaan. Muistiliitto haluaa panostaa monikulttuuriseen toimintaan ja käynnisti maaliskuussa Muistiopas-hankkeen. Sen

tavoitteena on kehittää tukea saksan-, venäjän- ja vironkielille muistisairaille ja heidän läheisilleen. Tarkoituksena on myös lisätä tietoa ja tuoda esille ennaltaehkäisyn merkitys eri kieliyhteisöissä.

Hankkeessa on lähdeyhteistyö verkostoja ja kartoittamalla, mitä on jo tehty teemaan liittyen. Suomessa monikulttuurinen muistityö on vielä aika alkutekijöissään ja toimijoita vähän. Kulttuurinen Moninaisuus-Muistikeskus ry MUKES on hankkeen tärkeä yhteistyökumppani, joka edistää kieli- ja kulttuurivähemmistöön kuuluvien ikääntyneiden oikeuksia. Monikulttuurisessa toiminnassa yhteistyö eri toimijoiden välillä on erityisen tärkeää ja se saattaa jopa olla avain toiminnan onnistumiseksi. Kansainväliset kokemukset maailmalta voivat tuoda myös uudenlaista ymmärrystä.

Ei ole tarkkaa tietoa siitä, paljonko maahanmuuttajien keskuudessa on muistisairaita, mutta jo nyt on huomattu, että muistisairaus koskettaa jollain tavalla useita ihmisiä. Suomessa asuu monia, joilla on kotimaassaan muistisairas läheinen. Näillä pidemmän matkan etäomaishoitajilla voi olla suuri tarve tuelle.

Innostusta saksankielisessä yhteisössä

Hankkeen ensimmäisenä vuotena on keskitytty saksankieliseen yhteisöön. Uusien yhteistyökumppaneiden avulla on tavoitettu henkilöitä eri

Muistiopas-hankkeen asiantuntija Sven Claes sekä hankekoordinaattori Ida Mitchell.

puolta Suomea ja huomattu, että teema kiinnostaa kovasti. Alusta asti heidät on pyydetty mukaan suunnittelemaan toimivan mallin kehittämiseksi. Kyselyn avulla on kartoitettu saksankielisten tarpeita ja toiveita: vain 12 % vastaajista koki, että tiedon ja avun saaminen maahanmuuttajana on helppoa.

Hanke on järjestänyt syksyn aikana kaksi saksankielistä vapaaehtoiskoulutusta. Niihin on osallistunut 25 vapaaehtoista, jotka haluavat toimia tiedonvälittäjinä ja tukihenkilöinä omissa yhteisöissään. On ollut innostavaa ja ehkä vähän yllättävääkin nähdä, että löytyy eritaustaisia ihmisiä, joiden yhteinen tekijä on kiinnostus aivoterveysteen, muistisairauksiin ja erityisesti muistisairaana kohtaamiseen. Toiveena on, että saksankielisessä yhteisössä muistiasioista uskalletaan puhua ja että osaminen muistisairaiden ja läheisten tukemisesta leviää laajemmin.

Osallistavaa toimintaa ja kulttuurisensitiivisiä kohtaamisia

Järjestöillä on hieno mahdollisuus kehittää nopeastikin monikulttuurista toimintaa.

Joskus toimijoita voi mietittyä, miten maahanmuuttajia tavoittaa tai millainen toiminta heitä voisi kiinnostaa. Perinteiset toimintamuodot eivät välttämättä toimi ja eri viestintätavoista voi olla hyötyä. Hyvä idea on ottaa eri kieli- ja kulttuuritaustaiset henkilöt mukaan jo suunnitteluvaiheeseen. Asenne ja rohkeus kohteilla uutta ovat myös ratkaisevassa roolissa.

Kunnioitettava ja eri kulttuuritaustajien huomioiva kohtaminen antaa ihmisille tunteen, että he ovat tervetulleita mukaan toimintaan. Kaikista kulttuureista ei tarvitse kaikkien tietää. Se, että on kiinnostunut, johtaa jo pitkälle. Niin kuin kaikissa ihmisten välisissä kohtaamisissa, tärkein asia on kohdata jokainen yksilönä, riippumatta henkilön taustasta.

Teksti ja kuvat: Ida Mitchell ja Sven Claes
Muistiliiton Muistiopas-hanke

Saksankieliset vapaaehtoiset Oulussa oppimassa lisää muistisairauksista.

Pohjois-Karjalan piiri reissasi Espanjassa

Syyskuun lopulla Lieksan Eläkkeensaajista lähti 21 matkalaista Lloret de Mariin. Se on noin 38 000 asukkaan kaupunki Espanjassa, Costa Bravan rannikolla. Bussi vei meidät Helsinkiin, josta siirryimme lentokoneella Barcelonaan. Sieltä oli vielä kahden tunnin bussimatka Lloret de Mariin. Majoituimme Hotel Rosamar & Spassa.

Sää oli meille suosiollinen: koko viikon oli aurinkoista ja lämpö kesäinen, 24–29 astetta.

Teimme retken Marimurran kasvitieteelliseen puutarhaan ja laivaristeilyn 45 minuutin päässä sijaitsevaan, 6 000 asukkaan Tossa de Marin kaupunkiin. Illanvietto ja illallinen olivat keski-ikäiseen linnaan tehdyssä ravintolassa La Masia Torderassa.

Tutustuimme myös suurkaupunkiin eli 5,5 miljoonan asukkaan Barcelonaan. Siellä vierailimme muun muassa Antoni Gaudin suunnittelemissa Sagrada Família -kirkossa. Sen rakentaminen aloitettiin vuonna 1882, mutta rakennustyöt ovat edelleen kesken. Vuonna 2019 Sagrada Família sai töiden loppuunsaattamiseksi tarvittavan rakennusluvan ja sen pitäisi olla valmis 2026. Tosin valmistuminen saattaa vielä venyä...

Iloiset matkalaiset Lieksasta lähettävät terveisiä!

Reijo Kilponen, matkavastaava, EKL:n Pohjois-Karjalan piiri

Matkaoppaat pitivät hyvän huolen matkalaisista. Kuvat: Reijo Kilponen

Hostelleja kaiken maailman matkoille – paljon enemmän kuin peti!

Suomen Hostellijärjestö tarjoaa hostelli-verkoston, jonka kohteissa voit säästää majoituskuluissa ja saat nauttia persoonallisista ja joustavista majoitusvaihtoehtoista. Suomessa Hostellijärjestön verkostoon kuuluu lähes 50 ainutlaatuista hostellia ympäri Suomea. Hostellijärjestö ja sen verkoston hostellit ovat osa maailmanlaajuista Hostelling International (HI) verkostoa, johon kuuluu noin 3 000 hostellia lähes 60 maassa.

Hostellit ympäri maailman ovat ihanteellisia myös eläkeläismatkailijoille, eivätkä suinkaan ole rajoittuneet vain nuorille tai yhteismajoitukseen. Kaikenikäiset ovat tervetulleita, ja useimmiten valittavana on myös yksityishuoneita omilla kylpyhuoneilla. Lisäksi hostellit tarjoavat viihtyisiä yhteistiloja, kuten oleskelualueita ja jaettuja keittiöitä, joissa

voit viettää aikaa ja halutessasi tavata muita samanhenkisiä matkailijoita. Voit itse valita, mitä palveluja sisällytät majoituskokemukseesi ja haluatko nauttia yhteisöllisestä ilmapiiristä vai omasta rauhasta.

Monissa suurkaupungeissa on useita hostelleja, joista käsin on helppo tutustua kaupungin nähtävyyksiin ja kulttuurikohteisiin. Olipa kohteesi esimerkiksi Pariisi, Lontoo tai Praha, voit valita sopivan vaihtoehdon useista hostelleista. Aurinkoa rakastaville on tarjolla hostelleja esimerkiksi Espanjan Aurinkorannikolla. Alppimaiden hostellit puolestaan tarjoavat upeita yöpymispaikkoja luonnossa liikkujille ja

Jugendherberge Altena, Saksa- Altenan hostelli oli maailman ensimmäinen hostelli

retkeilijöille, jotka etsivät upeita näkymiä ja vaellusmahdollisuuksia.

Maailmalla löytyy myös lukuisia hostelleja, jotka sijaitsevat linnoissa, majakoissa ja laivoissa. Linnahostelleja on erityisesti Keski-Euroopassa, kuten Saksassa ja Hollannissa, ja ne tarjoavat ainutlaatuisen mahdollisuuden yöpyä moderneissa tiloissa historiallisessa ympäristössä.

Hostelleja löytyy ympäri maailmaa, joten voit valita matkallesi sopivan hostellin, olipa kyseessä aktiiviloma, rentoutuminen tai kulttuurikokemukset.

EKL:n jäsenenä saat hostellietuja

EKL:n jäsenet saavat Suomessa verkoston hostelleissa 10 prosentin majoitusalennuksen, kun varaus tehdään sivu-

jen www.hostellit.fi kautta tai suoraan hostelliin. Alennuksen saa myös Kotimaan hostellikortilla, jonka EKL:n jäsenet voivat tilata maksutta Hostellijärjestön verkkosivujen kautta.

Ulkomaissa HI hostelleissa majoitusalennuksen saadakseen tulee olla Kansainvälinen hostellikortti, jonka EKL:n jäsenet voivat ostaa 15 euron jäsenhintaan (normaalihinta 20 euroa). Joissakin maissa, esimerkiksi Saksassa, Kansainvälinen hostellikortti on edellytys HI hostellissa yöpymiselle. Kansainvälinen hostellikortti on saatavissa joko mobiiliversiona tai fyysisenä korttina. Majoitusalennukset saadakseen, kannattaa varaus tehdä suoraan hostelliin.

Lisätietoja: www.hostellit.fi

Hanuristi Erkki Vainionpää, ikäihmisten hyvinvoinnin edistäjä Vaasassa v. 2023. Kuva: Sanna Kuusinen.

Ikäihmisille kulttuuria ja hyvinvointia

Seitsemäs valtakunnallinen ARMAS-festivaali järjestettiin 1.–14. lokakuuta. Festivaali nostaa esille eri paikkakunnilla ikääntymisen teemoja taiteen keinoin. Ainutlaatuisen tapahtumakokonaisuuden toimijoina ovat kunnat, taidelaitokset, taidealan toimijat ja vanhustyön järjestöt. ARMAS oli osa Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 2017 virallista ohjelmaa. Sen logon suunnitteli suomalaisen graafisen suunnittelun Grand Old Man, Erik Bruun. Tapahtuma on hakenut esikuvansa ulkomailta. Irlannissa on järjestetty jo yli 20 vuotta Bealtate-festivaalia. Muita creative ageing -festivaaleja ovat muun muassa Skotlannin Luminat ja Walesin Gwanwyn.

Helsingin tanssiopisto: Suukko. Kulttuuritalo Martinus. Koreografia: Anandah Konenen, esintyjät: Siina Carpelan, Olivia Huttu, Annika Peltonen, Iiris Nissinen, Valenti Jokipii. Kuva: Arja Keränen.

Kajauttajat -kuoro. Kulttuuritalo Martinus. Kuva: Riitta Salasto

Perjantaina lokakuun 6. päivä Kulttuuritalo Martinus Vantaan Martinuslaaksossa oli täpötäynnä. Vanhustenviikon valtakunnalliseen päätapahtumaan jonoitettiin ovelta jo pari tuntia ennen esityksen alkua ja vain ennakolta ilmoittautuneet saivat mukaan. Eläkeläisjärjestöt ja kaupunkilaiset olivat olleet valppaina. Esityksen jälkeiset tarjoilut olivat maittavat. Juhlistettiin ihmisarvoa ja ikääntyneet kokivat olevansa huomion keskipisteinä.

Älä anna periksi houkuttelulle, jossa sinua kutsutaan vanhukseksi

– Suurin piirtein tuo oli yksi juhlapuhujan, filosofian emeritusprofessori Timo Airaksisen viesti. Hän saikin yleisön lähes joka lauseellaan räjähtämään nauruun, kertoi kulttuurituottaja Arja Keränen Vantaan kulttuuripalveluista. Hän oli tyytyväinen ja liikuttunut juhlan onnistumisesta.

Opimme myös, että pilvipalvelut ovat jotain muuta kuin pilven polttaminen. Airaksinen, ikäihminen itsekin, ihmetteli tietotekniikan kehitystä ja kannusti pysymään mukana, vaikka ei pilvipalveluista mitään ymmärtäisikään.

Myös stand up -koomikko Arimo Mustonen ihastutti tarinoillaan. Helsingin ja Vantaan tanssiopiston lahjakkaat tanssijat toivat näyttämölle vahvaa osaamistaan. Baletti oli kaunista, tanssissa oli myös kepeyttä ja huumoria, joka onkin koko juhlan punainen lanka. Maailman murheita ja sotaa ei tarvitse tuoda aina esille. Tarvitsemme kaiken keskellä pysähtymistä, mielenrauhaa ja hyvinvointia. Kauniit, iki-ihnat suomalaiset sävellykset sa-

Kulttuurituottaja Arja Keränen ja emeritusprofessori Timo Airaksinen juhlatunnelmissa. Kuva: Arja Keränen.

noituksineen ja välimerilliset tunnelmat ihastuttivat, laulettuina osin italiaksi. Laulajina oli kaksi tenoria ja basso: Klaus Pennanen, Matti Pasanen ja Esa Aapro. Tikkurilan Eläkkeensaajien kuoro Kajauttajat kajautti parastaan.

Vanhusneuvostot kuntien toimijoina

Eri puolilla Suomea vanhusneuvostot ovat järjestäneet lokakuussa tapahtumia. Myös hyvinvointialueet ovat olleet mukana järjestelyissä. Näin esimerkiksi Vaasassa, jossa vuosittain palkitaan hyvinvoinnin edistäjä. Ikäihmisten hyvinvoinnin edistäjän tunnustus annettiin Vaasassa hanuristi Erkki Vainionpäälle. Vaasan vanhusneuvosto on palkinnut ikäihmisten hyvinvoinnin edistäjä ja vuodesta 2000. Vainionpään tie vei nuorena Jurvasta Vaasaan.

Hän aikoo soittaa niin kauan kuin sormet pelaavat. Vainionpään vierailut palvelutaloissa ovat odotettuja. Moni tulee kiittämään, kun kappaleista tulevat nuoruus ja lapsuus mieleen. Jaettu ilo on suuri ilo. Seniorijuhlaa vietettiin Vaasan kaupungintalolla 20.10. Tietosukuja oli muun muassa liikunnasta, digipalveluista ja ravitsemuksesta.

Vuonna 2024 ARMAS-festivaali siirtyy maaliskuulle. Festivaali on kasvanut sen verran suureksi, että samanaikaisuus vanhustenviikon kanssa kuormittaa osaa ARMAS-verkoston toimijoista jo vähän liikaa. Siksi vuoden 2024 alusta ARMAS järjestetään jatkossa kevätfestivaalina 18.–31.3. Tälle ajanjaksolle sijoittuu myös Armaksen nimipäivä 28.3. Ensi vuotta odotellessa!

Riitta Salasto